

HERMINA BRAJKOVIĆ, dipl.ing.agr.
MARIJA TOMAŠIĆ, dipl.ing.polj.
Parkovi d.o.o., Opatija

ZNAČAJ I ULOGA ZELENILA U TURIZMU OPATIJE

Poslije 1845. godine Opatija se sve više razvija u grad namijenjen odmoru i rekreaciji, odnosno turizmu. U bivšoj Austro-Ugarskoj monarhiji postaje jedno od najpoznatijih ljetovališta, usmjereno bogatoj turističkoj klijenteli onog vremena. Blaga klima uvjetovala je stvaranje bujne vegetacije i optimalan rast i razvoj raznolikog suptropskog bilja. Bogatstvo zelenih površina Opatije nastalo je u vrijeme kada je nastalo i sam grad, kao odraz čovjekove mašte u harmoničnoj sprezi sa prirodnim blagodatima što obilježava i današnju situaciju, onom snagom koju prirodni mediji zelenila daju gradskom prostoru. Svjesni smo što takav medij znači danas za bilo koju gradsku sredinu, a posebno onu koja želi zadržati status ljetovališta, zimovališta odnosno destinacije za odmor i rekreaciju.

Opatija svojim raznolikim zelenilom stvara dojam golemog vrta. Hortikultura, biološka, estetska i ekonomska vrijednost parka bile su razlogom da su rješenjem od 09. siječnja 1968. godine Republičkog Zavoda za zaštitu spomenika prirode proglašeni spomenikom parkovne arhitekture i to park Angiolina, park Sv. Jakov i park Margerita. Po svom položaju najznačajniji su parkovi Angiolina i Sv. Jakov koji se nalaze u samom centru grada na površini od 3,38 ha između ulice M. Tita i mora.

Park je osnovao Riječanin Scarpa 1845. godine, koji je, znajući procijeniti prednost našega podneblja, počeo na tom prostoru, u prirodne sastojine lovora, interpolirati primjerke egzotičnog, ukrasnog bilja. Biljke su donošene iz svih krajeva svijeta, a donosili su ih pomorci.

Upravo obilje egzota izdvaja ovaj park kao izuzetnu vrijednost naše novije mediteranske parkovne arhitekture. Od toga moramo istaknuti barem veći dio od crnogoričnih stabala: kavkasku jelu, balzamsku jelu, libanonske atlanske i himalajske cedrove, kriptomerije, araukariju, japansku i američku tuju, himalajski čempres, zimzeleni mamutovac, kalifornijski čempres, pačemres, kalifornijski cedar, japanska patisa, kuningamija.

Od domaćih treba spomenuti crnogorice: alepski i crni bor, piniju, zatim bjelogoricu koja obuhvaća brojne dekorativne vrste: trolisnu naranču, indijsku lagerstroemiu, velecvetnu mangoliju, hrast, plutnik, japansku kuriku, bodljikavu japansku mušmulu, judić, kinesku gliciniju, tulipanovac, bugenviliju, bijelu akaciju, lepezasti javor, sjevernoamerički javor, japansku aucubu, mušmulu, crni bambus, fotiniju, ginko, i dr.

Od izvornih vrsta bjelogorice treba spomenuti: hrast medunac, crniku, lovor, udomaćen pitospor, lempriku, maslinu, oleandar, mogranj. U velikoj florističkoj zajednici parka ističu se i egzotične palme i to: niske žumare, vitke žumare i šumska datulja. Posebno ističemo grupu japanskih kamelija koja stvara nezaboravne kolorističke učinke već od prosinca kao kontrast šireg okoliša Opatije gdje se može vidjeti snijeg. Kamelije cvatu crvenim, ružičastim i bijelim cvjetovima sve do travnja kada otpale latice stvaraju na tlu pravi cvjetni sag.

Park je koncepcijski podijeljen u dva dijela. Južni dio sadrži veliki broj egzotičnih solitera i skupina, cvjetne runde i travnate plohe, dok je sjeverni dio uglavnom obrastao šumom lovora u koji je interpoliran manji broj ostalih kultura. Drugi po veličini je park Margerita (2,99 ha) osnovan odmah iz 1900. godine. Po izgledu pojedinih biljaka (hrast, planika, Judino drvo i sl.) reklo bi se da je stariji od parka Angiolina i Sv. Jakov, no tome je uzrok što su prilikom podizanja parka uglavnom sačuvana starija stabla, koja su i prije ovdje rasla.

Uz te parkove od objekata te vrste posebno treba spomenuti šetališta Opatije, koja su također svojevrsna atrakcija grada. Obalni put, koji nosi naziv šetalište Franza Jozefa I., proteže se od Voloskog pa sve do Lovrana u dužini od 12 km, a po svojoj ljepoti i jednostavnosti poznat je i van granica naše zemlje. Šetalište tijekom cijele godine pruža mogućnost ugodne šetnje, rekreacije i uživanja u prekrasnim vidicima na more i susjedne otoke. Promenade i šetališta Opatije su svjetski poznata kategorija urbanog sadržaja koji objedinjava brojne mogućnosti doživljaja: od panoramskih i intimnih pogleda na ukupni krajolik razigrane obale i mora, susjednih otoka, masiv Učke, egzotike biljnog svijeta i darežljivosti domaće flore.

Šetalište Carmen Sylve iznad Opatije prolazi bujnom šumskom vegetacijom, znamenitim gajevima lovora. Šetališta, a posebno obalni put neosporna je atrakcija našeg područja i pruža široki spektar mogućnosti iskorištenja i valorizacije. Građen pred više od 100 godina, još danas i to sve više predstavlja izuzetnu vrijednost i svojevrsni pejzažno arhitektonski fenomen. Drvoredi i soliteri, daju globalni pogled svih vrsta stabala, koja su tijekom prošlog i sadašnjeg vremena izgradila voluminozne i prostorno uočljive zelene akcente u današnjem tkivu opatijske rivijere. Boravkom u Opatiji, šetnjom po njenim šetalištima i parkovima stičemo utisak da smo u prirodi i da smo dio nje.

I na kraju može se zaključiti da je zelenilo predstavljalo jednu od važnijih komponenata u stvaranju ambijenta Opatije, da ono i danas daje Opatiji karakterističan ton i stil te da u budućnosti taj element mora odigrati važnu ulogu u daljnjem razvoju i napretku ovoga grada.